

 # bxlcult

2018

**JAAR VAN DE
CONTESTATIE
PERSDOSSIER**

Edito

De protestbewegingen van mei '68 vieren volgend jaar hun 50ste verjaardag. Naar aanleiding daarvan, besloot ik de culturele instellingen waarvoor ik bevoegd ben samen te brengen rond één cultureel project: een themajaar. Zo wordt 2018 het 'Jaar van de Contestatie'

Ik vroeg directeurs en directrices om zich in de thematiek te verdiepen, elk volgens hun eigen programmatie, artistieke visie en gevoeligheden. Alle instellingen werken samen met de Dienst Cultuur (19 partners!) aan het project: La montagne magique, het Théâtre de Poche, het Théâtre Royal du Parc, het Koninklijk Parktheater, de KVS, Les Brigittines, La Bellone, Poppentheater Toone, Théâtre Royal des Cœurs de Bois, het Centre Culturel Riches Claires, het Centre Culturel Bruegel, het Maison de la Création, Cité Culture, het Brussels Stadsarchief, het Museum voor Kostuum en Kant, het Riolenmuseum, het Broodhuis, de CENTRALE en de evenementen HOPLA! en NUIT-BLANCHE. Samen willen we nadenken over wat 'contestatie' precies is. Wat blijft er 50 jaar na mei '68 over van de maatschappelijke, politieke en culturele revolutie? Welke verworvenheden? Welke mislukkingen? Welke vormen van contestatie kennen we vandaag?

Samen met hen, stel ik u graag de talloze evenementen voor die dit 'Jaar van de Contestatie' zullen kleuren. Op de volgende bladzijden kan u lezen hoe het thema zal worden ingevuld. Het publiek zal tientallen manifestaties kunnen meemaken: voorstellingen, tentoonstellingen, gezamenlijke projecten van kunstscholen, lezingen, projecties en andere niet te missen afspraken tussen januari en december 2018. Verspreid over een twintigtal locaties en openbare ruimtes in Brussel, kan u al die activiteiten herkennen, dankzij het logo dat op blz. 24 wordt toegelicht. De multidisciplinaire programmatie ligt in de lijn van het cultuurbeleid van de Stad Brussel: open, toegankelijk, dynamisch en met aandacht voor creativiteit.

Voor het eerst trachtte ik een volledig cultuurjaar vorm te geven door de verschillende culturele spelers in de Stad Brussel te verenigen. Ik ben ervan overtuigd dat cultuur bruggen slaat en een tegengif vormt voor de verleiding van het egocentrisme en de simplistische visies die in deze moeilijke tijden opdoemen. Meer dan ooit moet iedereen de mogelijkheid krijgen om de deuren van cultuurtempels open te duwen en cultuur te beleven. Dit is hét uitgelezen moment op de protestbeweging van mei '68 en haar erfenis in vraag te stellen. '2018, Jaar van de Contestatie' geeft daartoe de kans tijdens talloze manifestaties.

Ik wil al wie aan de deelnemende projecten meewerkt van harte bedanken en hen feliciteren met hun creativiteit en durf. We hopen op een enorme opkomst op alle culturele locaties. Iedereen welkom!

Karine Lalieux
Schepen van Cultuur van de Stad Brussel

Brussels Stadsarchief

Brussel en mei 1968

Heel het jaar door in 2018

ONLINE RESSOURCES

In het kader van dit themajaar wil het Brussels Stadsarchief de jaren zestig belichten en illustreren aan de hand van bewaard gebleven documenten. Bijzondere aandacht gaat uit naar de gebeurtenissen in mei '68. Die gedocumenteerde informatiebronnen worden gedigitaliseerd en kunnen op een tijdelijke website worden ingekeken. Het gaat om originele documenten, artikels die in de Belgische pers verschenen en audiofragmenten op basis van gesprekken in het kader van door studenten ingediende eindwerken.

Brusselse Cahiers: Contestatie

PUBLICATIE

De Brusselse Cahiers publiceren originele studies rond de geschiedenis van Brussel en die van het stadsleven in het algemeen. In de meest recente nummers kwam telkens een specifiek thema aan bod. In 2018 wordt het centraal thema 'contestatie'. Niet alleen mei '68 in Brussel wordt herdacht, er wordt ook aandacht besteed aan protestbewegingen in andere tijdperken, op andere locaties en in andere vormen. De artikels verschijnen online op het digitaal platform Cairn (cairn.info).

Het Brussels Stadsarchief werd ondergebracht in de voormalige stoffenhandel Jules Waucquez, een schoolvoorbeeld van de commerciële architectuur uit de 20e eeuw. Daar wordt zowat twintig kilometer aan documenten bewaard: van middeleeuwse stukken van de stadsmagistraat tot documenten van het huidige gemeentebestuur. Het gaat om uitzonderlijk erfgoed met betrekking tot de geschiedenis van de stad: een van de indrukwekkendste archieven van België!

Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel
www.archief.brussel.be

Koninklijk Poppentheater Toone

DE BRUSSELSE MARIONETTEN: opstandige poesjenellen!

Heel het jaar door in 2018

~~VOORSTELLINGEN - TENTOONSTELLINGEN - LEZINGEN~~

De Brusselse marionetten ontleen hun ontstaan aan een ordonnantie van Filips II van Spanje, de zoon van Keizer Karel die door de bevolking werd gehaat en die theaters sloot om te voorkomen dat ze zouden uitgroeien tot verzamelplaatsen voor wie zich tegen hem keerde. In clandestiene theaters vervingen de Brusselaars daarop de acteurs door 'poesjenellen'. Dat is pas een verhaal over de Brusselse opstandigheid! Bovendien ligt het aan de basis van het Brussels marionettentheater!

Twee eeuwen later, aan het begin van de 20e eeuw, was het Brussels marionettentheater een van de populairste vormen van ontspanning voor volwassenen van bescheiden komaf. De gezelschappen vestigden zich in de volkswijken. Marionettentheater was heel vrijgevochten. Het uiteenlopende repertoire putte inspiratie uit volkslegendes, ridderverhalen, opera's, religieuze en historische werken. Ze kregen de vorm van een feuilleton en werden vrij geïnterpreteerd. Het was meteen een vorm van volkseducatie. De ongeletterde massa kon zich immers geen opera- of theatervoorstellingen veroorloven. Het marionettentheater hield het volk op de hoogte van de culturele actualiteit en schiep ruimte voor symbolisch protest tegen de gevestigde orde.

Het hele jaar door zet Poppentheater Toone 'contestatie' in de kijker. Zo programmeert het 'De Belgische Revolutie', organiseert het een tentoonstelling en een reeks lezingen in samenwerking met de *Académie pour la Défense et l'Illustration du Parler Bruxellois* (ADIPB).

Koninklijk Poppentheater Toone, in het hart van het Ilot Sacré, is sinds 1830 actief als traditioneel marionettentheater. De locatie is doordrongen van de Brusselse geschiedenis en cultuur! U vindt er ook een cafeetje, een werkplaats waar marionetten worden gemaakt, een bibliotheek en een museum.

Grasmarkt 66, 1000 Brussel
www.toone.be

Centre Culturel Bruegel

Apicultuur

Van januari tot juni 2018

TENTOONSTELLING

Brussel, veilige haven.

Migranten bereiken ons land en vinden in de hoofdstad een eerste onderkomen.

Ook bijen zoeken vandaag hun toevlucht in de stad, weg van de pesticiden in landbouwzones. Kunstenaar en imker Jacques Dujardin werkt al enkele jaren aan beelden rond bijen (De madonna is een bijenkoningin, De laatste imker,...). Tijdens performances trekt hij zijn imkerpak aan (met een bijenkorf op de rug doorkruist hij de stad, het platteland en allerlei manifestaties tegen producenten van pesticiden).

Bachelor- en Masterstudenten beeldhouwen aan de Academie voor Schone Kunsten van de Stad Brussel (ARBA/ESA), die een workshop volgden onder leiding van Jean-François Dior (bijgestaan door Mario Ferreti), werden uitgenodigd om deel te nemen aan een beeldende reflectie rond bijen en hun behoud in de stad. Het resultaat van die workshop - geïnspireerd door de metafoor van migratie en door het werk van Jacques Dujardin - zal te bewonderen zijn op het voorplein en het gelijkvloers van Cultureel Centrum Breughel. Het project loopt in samenwerking met de vzw *Société Royale d'Apiculture de Bruxelles et des Environs* (SRABE) en met locaties waar bijenkorven opgesteld staan (o.a. het zwembad van de Stad Brussel, de Reebokstraat) of waar daarrond plannen bestaan (o.a. het Théâtre de Poche).

Het Cultureel Centrum Bruegel, gevestigd in een volledig gerenoveerd pand op een steenworp van het Vossenplein, brengt hulde aan de diversiteit in de Marollen. Het is een locatie van artistieke expressie, ontmoetingen en ontdekkingen voor alle Brusselaars. De thema's die aan bod komen, leunen dicht aan bij de dagelijkse realiteit in de volkswijk.

Vossenstraat 1F, 1000 Brussel
www.ccbuegel.be

Les Riches Claires

Soyons réalistes, demandons l'impossible !

Het hele jaar door in 2018

VOORSTELLINGEN

In Cultureel Centrum Rijke Klaren staat de hele programmatie van het jaar 2018 in het teken van het thema 'contestatie'. Er wordt dieper gegraven dan enkel en alleen 'opstandigheid'. De verschillende voorstellingen schoppen ons een geweten, halen denkbeelden onderuit en treden alle regels met voeten. Kortom, ze brengen de boel in beweging!

Hieronder een overzicht van de programmatie: 'Le Paradoxe du tas', door collectief Hold up gaat dieper in op vragen rond samen-leven ;

'Le discours de la servitude volontaire' van La Boétie, in een bewerking van Charly Magonza. Het werk wordt beschouwd als een manifest voor anarchie ;

'Ce que mes grands-mères coquines m'ont raconté', van en met Ria Carbonez, in een regie van Colette Migné ;

'Transe', choreografische creatie van Nono Battesti ;

'Tank' van Simon Thomas, wanneer theater zichzelf in vraag stelt;

'Baudelaire', door Fabian Finkels, een lofzang voor de opstandeling.

Het Cultureel Centrum *Les Riches-Claires* pakt uit met originele theaterproducties die voor een breed publiek toegankelijk zijn. Het is een springplank voor jonge gezelschappen en gevestigde waarden die nieuwe paden willen verkennen. En dat in het hart van de stad!

Rijke Klarenstraat 24, 1000 Brussel
www.lesrichesclaires.be

Museum voor Kostuum en Kant Rebels?

Van juni tot september in 2018

TENTOONSTELLINGEN

Kan kledij vandaag ook contestatie uiten? Eén academiejaar lang buigen de studenten modeontwerp aan La Cambre zich over die vraag. Het eindresultaat wordt een veelzijdige tentoonstelling waarop de creaties van toekomstige ontwerpers met een eigen visie de huidige mode in vraag stellen. Als uitgangspunt voor hun reflecties krijgen de studenten een tijdlijn voorgeschoteld met daarop sleutelmomenten van contestatie uit de maatschappelijke en politieke geschiedenis, en de manier waarop die in de mode werden vertaald. De tijdlijn zal aan het begin van de tentoonstelling te zien zijn.

Lezingencyclus – Leçons de Mode

3 avonden in januari, maart en oktober
Sinds enkele jaren programmeert het Museum voor Kostuum en Kant een lezingencyclus met een link naar de lopende tentoonstellingen. In 2018 worden 3 Leçons de Mode gewijd aan onderwerpen die dieper ingaan op het thema 'contestatie':

'Til je rok en je broek op' – in het Frans
De polemieek rond vrouwen die broeken dragen en de herinterpretatie ervan door mannen in rokken, wordt uitgediept door Christine Bard. Als schrijfster van 'Ce que soulève la jupe' en 'Une histoire politique du pantalon' toont ze aan dat die kwesties helemaal niet oppervlakkig zijn en aan de basis liggen van een complexe, al dan niet rebelse visie.

'Als kledij schandalen veroorzaakt' - in het Frans
Denis Bruna, conservator van het Museum voor Decoratieve Kunst in Parijs, geeft toelichting bij zijn research als curator van de tentoonstelling 'Tenue correcte exigée, quand le vêtement fait scandale'. Hij staat stil bij kledij die in de loop van de geschiedenis de gevestigde orde ondermijnde en bij overtredingen van vestimentaire regels. Aan de hand daarvan, belicht hij maatschappelijke codes en morele waarden.

'Is de huidige mode opstandig?' - en quelle langue ?
Modevoorspeller en trendwatcher Lidewij Edelkoort werkt bij een groot Nederlands trendbureau dat de mode van vandaag bepaalt. Ze zal het hebben over het al dan niet opstandige karakter van de huidige mode.

Het museum bewaart markante stukken uit de modegeschiedenis. De meeste aandacht gaat daarbij uit naar Brusselse en Belgische creaties. De collecties worden in het kader van jaarlijkse thematentoonstellingen getoond. Er zijn ook heel wat stukken in kant en textiel te zien. In de loop van 2017, het jaar van de 40ste verjaardag, wordt het museum omgedoopt tot het Mode- en Kantmuseum.

Violetstraat 12, 1000 Brussel
www.costumeandlacemuseum.brussels

La montagne magique

Battre le pavé

Van 3 tot 9 februari 2018

TENTOONSTELLING

La montagne magique nodigt klassen en gezinnen uit om de straatstenen op te breken en te ontdekken wat daaronder schuil gaat. In het kader van schoolvoorstellingen en voorstellingen voor een breed publiek van 'Les Misérables' door Compagnie Karyatides, krijgt elke toeschouwer een kassei waarop hij of zij iets kan schrijven of schilderen over de onderbuik van de stad. De verbeelding van het publiek wordt geprikkeld door het rebelse verhaal van 'Les Misérables'. Objecttheater, vrij geïnspireerd op de roman van Victor Hugo.

Tijdens een tentoonstelling van 3 tot 9 februari 2018 worden alle rebelse kasseien op de vloer van La montagne magique verzameld. Bezoekers worden uitgenodigd ze op te tillen om de geheime protestboodschappen van revolutionairen en anticonformisten te lezen.

Na de voorstelling van 3 februari (voor alle leeftijden) krijgen ze een stem tijdens een collectieve performance, die hen ook in beweging brengt.

La montagne magique is het belangrijkste Franstalige jeugdtheater in Brussel. Met 250 voorstellingen per jaar, twee internationale festivals, creaties en artiesten in residentie, schoolvoorstellingen en vorming voor leerkrachten en ouders, staat het garant voor een veelzijdig en sprankelend aanbod. Een plek om te ontdekken voor klein en groot!

Broekstraat 57, 1000 Brussel
www.lamontagnemagique.be

Museum van de Stad Brussel / Broodhuis

Contesterende Baudelaire

Een avond in februari

LEZING

Charles Baudelaire (1821-1867) had een grote invloed op de geschiedenis van de protestbeweging, zowel door zijn gedrag als dandy als door zijn non-conformistische gedachten. Als belangrijke pion in de revolutie van 1848 wordt hij, merkwaardig genoeg, beschouwd als een van de invloedrijke figuren van mei '68. Terugkeer naar een mysterieus personage, naar het hart van een louterend en opstandig oeuvre. In het kader van de Baudelaire-tentoonstelling in Brussel, in het Broodhuis (van 1 september 2017 tot 11 maart 2018).

Rond de dood van Egmont en Hoorn Geschiedenis van het grootschalig protest in de 16de eeuw.

Juni 2018

LEZINGEN

450 jaar geleden, op 5 juni 1568, werden de graven Egmont en Hoorn op de Grote Markt van Brussel onthoofd. Om die trieste gebeurtenis te herdenken, schetst deze lezingencyclus een beeld van het decennium 1660 en de grote protestbewegingen die toen in ons land leefden: de opstand van de Geuzen, het iconoclasmе,... Er wordt ook dieper ingegaan op de herinterpretatie van het trieste lot van beide graven in de 19de eeuw, toen beiden de verbeelding van kunstenaars prikkelden. Zo schreef Goethe een theaterstuk rond hen en liet Beethoven zich in zijn toneelmuziek door hen inspireren.

Met de medewerking van het Carolus Festival.

De geschiedenis van Brussel met al haar drama's en luister vind je hier geïllustreerd in een parel van de neogotische architectuur: het Broodhuis op de Grote Markt. Schone kunsten en meesterwerken die tot de roem en faam van de stad bijdroegen, zijn er tentoongesteld: schilderijen, retabels, faience en vooral een uitzonderlijke collectie Brusselse wandtapijten. Het Museum is het enige ter wereld dat zowel het 16e eeuwse wandtapijt voorstelt als het originele en monumentale karton van Pieter Coecke van Aelst. En je kan er het originele beeldje van Manneken-Pis ook bewonderen.

Grote Markt, 1000 Brussel
www.brusselcitymuseum.brussels

Les Brigittines

VIVRE EN MAI

VOORSTELLING

Les Brigittines richten hun wijkproject op een choreografische creatie die bij het thema 'contestatie' aansluit. De wijkbewoners van de Marollen worden door een professionele choreograaf begeleid. Een vijftiental vertolkers zullen het hele seizoen 17-18 aan de voorstelling werken. Die zal eind mei voor het eerst worden opgevoerd in de Kapel van Les Brigittines. Later zal de creatie op openbare plaatsen in de stad worden voorgesteld.

Maart 2018

CYCLUS VAN LEZINGEN EN PROJECTIES

Cyclus van lezingen en projecties
Een reeks van drie lezingen rond de problematiek, die kunst en protestbewegingen met elkaar verbindt, wordt georganiseerd tijdens het In Movement Festival (van 24 februari tot 23 maart). De lezingen lopen in samenwerking met P.A.R.T.S en de Masteropleiding Podiumkunsten aan de ULB. De film 'Le fond de l'air est rouge' (Regie: Chris Marker, 1977) zal in diezelfde periode worden vertoond.

Les Brigittines is het centrum voor podiumkunsten van de Stad Brussel. Via residenties van Brusselse kunstenaars, een seizoen van voorstellingen, verschillende festivals (waaronder een niet te missen internationaal festival in augustus) en buurtprojecten in samenwerking met de bewoners van de wijk, pleit het voor hedendaagse choreografische creaties in de meest stimulerende vormen.

Akarovaplein 1, 1000 Brussel
www.brigittines.be

Maison de la création – Centre culturel Bruxelles-Nord 1, 2, 3... PROTEST !

Tussen maart en juni 2018

**DANS – TENTOONSTELLING – CONCERTEN – PERFORMANCES –
DEBATTEN**

Rien n'est fini, tout commence !

DEBATTEN

Het Maison de la Création stelt zijn deuren open voor al wie vandaag en gisteren, hier en elders in protestbewegingen actief is. Geïnspireerd door de kritische houding van de internationale situationisten, is er ruimte voor overleg en ontmoeting, debat, rondetafelgesprekken en filosofische cafés. Iedereen welkom!

Va, tant que tu peux !

WORKSHOPS –

TENTOONSTELLING –

CONCERTEN – PERFORMANCES

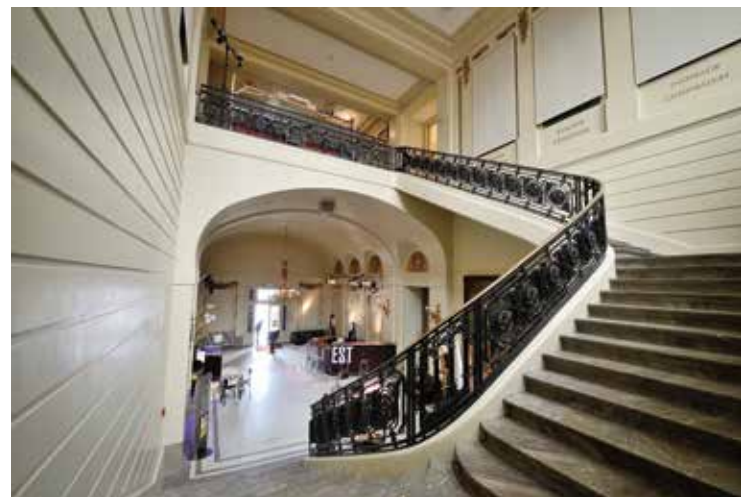
In dit bijzondere jaar organiseert het Maison de la Création een protestworkshop in het spoor van grote schrijvers, dichters en zangers als: Aragon, Dick Annegarn, Luis Llach, Bob Marley en vele anderen. Workshops waar geluiden, liederen en dansen worden gecreëerd, gevolgd door voorstellingen en publieke performances om 'geen rondjes te blijven draaien'!

Crayons le Monde !

WORKSHOPS –

TENTOONSTELLING

Geïnspireerd op het grootmoedig en creatief Brits festival 'The Big Draw'. Een week lang worden burgers op openbare plaatsen uitgenodigd om hun visie op 'contestatie' uit te tekenen. Alle tekeningen zullen tot een gigantische en verrassende compositie worden samengevoegd. Potloden aangescherpt?

Het Huis van de Creatie (CCBN), ondergebracht in het vroegere gemeentehuis aan het Bockstaelplein en in het voormalige station van Laken, is het Cultureel Centrum van de Lakenaars. De programmatie biedt ruimte voor alle formats en disciplines. Op die manier houdt de wijk voeling met wat er in de wereld gebeurt. Het project is geschoeid op een eenvoudig, maar essentieel idee: de creativiteit in ieder van ons aanspreken.

Bockstaelplein, 1020 Brussel (oud gemeentehuis) - Kerkeveldstraat, 1020 Brussel (oud station)
Sint-Nikolaasplein, 1120 Brussel (oud kerk)
www.maisondelacreation.org

La Bellone

Pancarte, van Gaëtan Bulourde

Van 15 maart tot 14 april 2018

PERFORMANCE-TENTOONSTELLING

'Pancarte' is een interactieve performance die in de straten van verschillende Europese steden (Straatsburg, Gent, Marseille, Brussel,...) tot stand komt. Tijdens de zwerftocht van een volledig witte pancarte worden voorbijgangers uitgenodigd om aan de potentiële manifestatie mee te werken en de leegte in te vullen. Gaëtan Bulourde, stuwende kracht achter het project en drager van de pancarte, gaat in dialoog met wie zich door de leegte aangesproken voelt. De reacties worden geregistreerd door een verborgen microfoon en een camera die vanop afstand filmt. Tijdens die gesprekken blijft de artiest vaag en onduidelijk over het waarom van zijn actie. Zijn woorden zijn net zo leeg als de pancarte die hij bij zich draagt. De lege pancarte wordt zo een forum dat peilt naar meningen rond begrippen als 'manifestaties', 'engagement', 'vrijheid', 'contestatie', ... Naar aanleiding van die performance wordt alles op video vastgelegd en gemonteerd. Die video-installatie toont de uiteenlopende reacties die in verschillende Europese steden werden opgevangen.

In een woning uit de 18e eeuw wijdt *La Bellone* zich aan onderzoek en reflectie rond hedendaagse kunsten. Er worden lezingen, colloquia en workshops georganiseerd, er zijn residenties (research, schrijftechnieken, dramaturgie, werkplaatsen), tentoonstellingen en ontmoetingen met artiesten en specialisten. Bovendien speelt het in 1980 opgerichte Documentatiecentrum in op de behoeften van onderzoekers, culturele spelers en artiesten.

Vlaamsesteenweg 46, 1000 Brussel
www.bellone.be

HOPLA!

Ludor Citrik

Een avond in april tijdens het festival

VOORSTELLING

Ludor Citrik, de clown van Cédric Paga, zag in het jaar 2000 het levenslicht. De bijzondere clown onderscheidt zich door zijn vermogen om op zoek te gaan naar uitersten en doordacht te spelen met de contradictorische impulsen van aantrekking en afstoting. Terwijl hij het publiek aan het lachen maakt, uit hij onrust en ongemak door te wijzen op de complexiteit van intermenselijke verhoudingen. Als een veelzijdige August maakt hij zich los van het steriele imago van die figuur. De uitbundige Ludor Citrik doorbreekt wat van hem wordt verwacht en formuleert antwoorden op vragen die het ordinaire overstijgen. Hij houdt niet van taboes en sloopt alle heilige huisjes die zo kenmerkend zijn voor theater- en circusvoorstellingen.

HOPLA! is het festival voor circuskunsten van de Stad Brussel. Tijdens de tweede week van de paasvakantie worden een twintigtal voorstellingen van Belgische en buitenlandse kunstenaars opgevoerd in de openbare ruimte en de culturele centra van de stad. HOPLA! is helemaal gratis en brengt het hedendaags circus dichterbij de Brusselaars.

Stadcentrum, Laeken & Neder-Over-Heembeek
www.hopla.brussels

Riolenmuseum

Opstandige stemmingen

Van 16 mei tot 19 november 2018

TENTOONSTELLING - INSTALLATIE

De paradox van de 'openbare toiletten' schuilt precies in die twee woorden: ze zijn tegelijk een intieme ruimte, weg van opdringerige blikken, waar mensen alleen zijn met zichzelf én een plek waarvan veel mensen gebruik maken. In theorie laten we er geen sporen achter, maar sinds mensenheugenis voelen sommigen er de nood hun gevoelens te uiten of een suggestieve, scatologische tekening achter te laten. De seksuele revolutie maakte geen eind aan de schaamte rond onze lichaamssappen... Het 'kleinste kamertje' is een van die zeldzame openbare plaatsen die aan de sociale controle ontsnapt. Mensen kunnen er anoniem, zonder censuur en zonder risico een boodschap achterlaten. Het Riolenmuseum toont fysieke en virtuele installaties rond de verschillende vormen van graffiti in toiletten. Via een communicatiecampagne zal het brede publiek worden uitgenodigd om foto's te maken van woorden of tekeningen in Brusselse openbare toiletten die aanspreken, shockeren of ontroeren. Ze worden op forums gepubliceerd en zullen zo weerklank vinden op de sociale media.

Understreet art

Van 16 mei tot 19 november

TENTOONSTELLING - INSTALLATIE

Street Art - opstandige kunst sinds het ontstaan in de jaren '70 - is vaak vluchtig. Graffiti wordt weggeschrobd, de ondergrond gesloopt of overschilderd. Die evolutie zet echter geen rem op de vastberadenheid van straatartiesten: ze leggen heel wat vindingrijkheid en lenigheid aan de dag om hun boodschap uit te dragen. Ze kiezen voor zichtbare locaties die niet makkelijk schoon te maken zijn om hun werk een lange levensduur te gunnen en ervoor te zorgen dat veel mensen hun boodschap te zien krijgen. Street Art is ook bijzonder trendy in musea en wordt in galerijen voor hedendaagse kunst peperduur verkocht om

uiteindelijk te eindigen in chique en burgerlijke interieurs. Het Riolenmuseum speelt met die paradox en nodigt verschillende artiesten uit om de wanden van een rioolpijp aan de Bergensesteenweg tijdelijk op te fleuren. Wat hun boodschap aan het publiek betreft, krijgen ze carte blanche. Het resultaat zal zwaar te lijden krijgen onder het wassende (afval)water, dat hun boodschap langzaam naar de onderbuik van de stad zal meevoeren.

Het rioolnet onder de stad omvat zowat 350 km ondergrondse vertakkingen waarin dagelijks duizenden m³ afvalwater terecht komen. Het museum nodigt bezoekers uit op een ongewone reis door wat de stad verborgen houdt en toch dag na dag nodig heeft.

Octrooipaviljoen - Anderlechtsepoort,
1000 Brussel
www.sewersmuseum.brussels

Le Théâtre de Poche

Het dorp van de contestatie

Van 10 mei tot 16 juni 2018

VOORSTELLINGEN - TENTOONSTELLINGEN -
CONCERTEN - PROJECTIES - DEBATTEN

Het Théâtre de Poche wil het thema aankaarten door een protestdorp op te bouwen. Het gaat niet alleen om een huldebetoon aan de burgerbewegingen en de manifestaties van mei '68. Het is de bedoeling de hedendaagse vormen van protest tastbaar te maken. In het dorp maken artiesten, sprekers en toeschouwers van uiteenlopende generaties, uit verschillende sociale klassen en van allerlei allooi samen een groeiproces door.

Het protestdorp ontvangt in een zaal en in een circustent een aantal creaties, een voorstelling voor kinderen, lezingen, projecties, concerten en een tentoonstelling.

Onder meer op het programma:

La Disparition des Lucioles – theater – bedacht en geregisseerd door: Christophe Menier (DARPA Collectif)

Carte blanche aux Royales Marionnettes – Kermistheater

Don Quichotte – Muziektheater voor iedereen, Cie Les Essoufflés – Regie: Eric De Staercke

68 – Theater - creatie van Claude Semal en François Sikivie

Ô toi que j'aime – Theater - creatie van Fida Mohissen

Vernon Subutex – Muziek / Theater – Tekst: Virginie Despentes – Concept, bewerking en spel: René Georges – Muziek en zang: Kris Dane

Uman – Muziek / Concert

Didier Super – Muziek / Concert

Het *Théâtre de Poche* in het Terkamerenbos produceert en organiseert voorstellingen die uitnodigen tot debat. Bijzondere aandacht gaat uit naar jongeren, zowel wat de inhoud van de programmatie betreft, als via de steun aan jong talent en via pedagogische acties. De actualiteit met haar sociale ongelijkheden, haar absurditeiten en haar vermogen tot verandering is nooit veraf.

Gymnasiumweg 1A, 1000 Brussel
www.poche.be

KVS

Van september tot december 2018

VOORSTELLINGEVENEMENTEN

Tussen september en december tooit de KVS zich in felle protestkleuren. Rond het thema worden verschillende evenementen georganiseerd. Voor dit 'Jaar van de Contestatie' wordt bovendien een specifiek stuk uitgewerkt. Dat zal aan het begin van het seizoen te zien zijn.

Als eerste Vlaamse theater in Brussel in de 19de eeuw in 't leven geroepen, profileert KVS zich vandaag als het theater van een veelzijdige stad met oog voor de wereld. The place to be voor hedendaags theater, dans en muziek dat tot ver buiten Brussel resoneert!

Arduinkaai 7, 1000 Brussel
www.kvs.be

Cité Culture

Urban Contest

Van 28 tot 30 september 2018

PERFORMANCES - CONCERTEN - STREETART

Een weekend lang viert Cité Culture de dubbele verjaardag van mei '68 en Kunst in de Stad. Het publiek krijgt het resultaat te zien van een maandenlange reflectie rond het thema 'contestatie'. Alles werd vertaald in hedendaagse, artistieke vormen van street art (zang, slam, dans, graffiti,...). Daaruit groeiden verschillende visies op en getuigenissen rond mei '68 enerzijds, en op hedendaagse protestbewegingen anderzijds. Al die kwesties komen met name aan bod tijdens burgerstages die de Stad Brussel organiseert in samenwerking met de Volksuniversiteit van Laken.

Cité Culture is een cultureel centrum in de Modelwijk (een groot aantal woningen die aan de vooravond van Expo 58 in modernistische stijl werden opgetrokken). Via de samenwerking met plaatselijke verenigingen groeide het centrum voor de Brusselaars - en voor de wijkbewoners in het bijzonder - uit tot een ontmoetingsplaats voor interculturele en intergenerationele uitwisseling.

Robijndreef, 1020 Brussel
www.citeculture.be

CENTRALE

Contestation Past > Future/Open Academy

Resistance/ Exhibition

Van 20 september 2018 tot 30 januari 2019

EXPOSITION - INSTALLATIONS - WORKSHOP

De CENTRALE wordt tijdens het eerste semester van het academiejaar 2018-2019 een OPEN ACADEMY: een locatie voor ontmoeting en uitwisseling tussen studenten en docenten van verschillende Brusselse kunstschole (L' Académie Royale des Beaux-Arts de Bruxelles, LUCA School of Arts). Uitgangspunt: de geschiedenis en de oorzaken van mei '68 waaraan huidige en toekomstige protestbewegingen worden afgetoetst.

Tegelijk kan het publiek kennis maken met de artistieke resultaten van dit prospectie- en creatieproces. Er is ook ruimte voor een lezingencyclus en de thematentoonstelling 'RESISTANCE'. In de tentoonstelling komen verschillende facetten van contestatie aan bod. Binnen een maatschappij die zoekt naar zingeving en waar de moraal en de media essentiële uitdagingen aangaan, stelt kunst zich kritisch op ten overstaan van machthebbers in de politiek, de economie, de moraal en de media. Net als de kwesties die aan mei '68 ten grondslag lagen, leggen kunstenaars de gevaren bloot die vooruitgang en democratische fundamenten ondergraven. Thema's als individuele vrijheid, feminisme, democratie, mondialisering, grenzen en ecologie stellen ons voor enorme maatschappelijke uitdagingen. Tussen utopie en realiteit, evolutie en revolutie staat de rol van opstandige individuen en kunstenaars centraal tijdens deze tentoonstelling van Brusselse, Belgische en internationale artiesten.

De in 2006 geopende CENTRALE is het Centrum voor Hedendaagse Kunst van de Stad Brussel. Vanuit een stevige verankering in de wijk, in Brussel en in de wereld, wil de CENTRALE een zo breed mogelijk publiek laten kennismaken met eigentijdse creaties uit de beeldende kunst. Naast grote tentoonstellingen, is er ook plaats voor aanstormend talent in de CENTRALE.box.

Sint-Katelijneplein 44, 1000 Brussel
www.centrale.brussels

Théâtre Royal du Parc Scapin 68

Van 13 september tot 28 oktober 2018

VOORSTELLING

Ter herinnering aan de gebeurtenissen in mei '68, brengt het Koninklijk Parktheater een versie van 'De schelmenstreken van Scapin' (Molière) in de stijl van mei '68. Kostuums, decors en accessoires voeren het publiek mee naar die periode.

Het thema van de tekst ligt helemaal in de lijn van mei '68: jongeren die tegen hun ouders revolteren, die dromen van financiële onafhankelijkheid, van een eigen leven en van een geliefde. De visionaire woorden van Molière zeggen voldoende!

Het Koninklijk Parktheater is meer dan 200 jaar oud en huist in een neoclassicistisch pand aan de rand van het Warandepark. Vooral de voorstellingen kunnen er op veel bijval rekenen. Zowel werken uit het klassieke repertoire als hedendaagse creaties komen er aan bod. In de maand augustus wordt er jaarlijks het festival van de klassieke muziek Classissimo georganiseerd.

Wetstraat 3, 1000 Brussel
www.theatreduparc.be

NUIT BLANCHE

Nacht van de contestatie

De nacht van zaterdag 6 tot zondag 7 oktober 2018

PERFORMANCES - INSTALLATIES - TENTOONSTELLING - PROJECTIES

Nuit Blanche 2018 staat helemaal in het teken van contestatie. De programmatie van het evenement wordt opgebouwd rond dat concept, meteen een van de selectiecriteria in de traditionele projectoproepen. Voor de duizenden bezoekers wordt binnen en in de openbare ruimte een gloednieuw parcours uitgestippeld dat de hedendaagse vormen van protest resoluut op de voorgrond plaatst aan de hand van verschillende artistieke disciplines.

Événement phare qui rassemble jusqu'à 100.000 personnes dans une ambiance festive, NUIT BLANCHE appelle à la découverte de l'art dans la ville. Chaque année, un quartier est choisi où le public est invité à découvrir des formes artistiques nouvelles (installations numériques, performances multidisciplinaires...) dans des lieux insolites.

Reizend
www.nuitblanche.brussels

Théâtre Royal Les Cœurs de Bois

Le cirque du bord du monde

Oktober en november 2018

VOORSTELLINGEN - TENTOONSTELLINGEN - BEZINGEN

Doorheen de geschiedenis is gebleken dat contestatie in het DNA van het marionetten-theater zit. In het kader van dit themajaar creëert het *Théâtre Royal Les Cœurs de Bois* een unieke voorstelling getiteld: 'Le cirque du bord du monde'. Die gaat dieper in op het abnormale, het non-conformisme en de aanvaarding van verschillen. De bekende Brusselse auteur en acteur Thierry Janssen schreef dit nieuwe stuk voor de marionetten.

Tussen begin juni en eind augustus zet Guignolet zijn poppenkast op in het Warandepark voor een aantal openluchtvoorstellingen in samenwerking met de Stad. Van woensdag tot zondag organiseert het *Théâtre Royal Les Cœurs de Bois* er voorstellingen rond klassiekers in het genre. Tot groot jolijt van kinderen en volwassenen!

Hubert Stiernetstraat 2-4, 1020 Brussel
www.lescoeursdebois.be

LOGO'S EN AFBEELDINGEN

'50 jaar na mei '68 viel de keuze op drie sterke symbolen van de protestbeweging: kasseien, pamfletten en opgeheven vuisten.

Met die 3 tekens zette de bevolking zich tegen autoritaire machthebbers af. Drie vormen van vreedzaam verzet, die de onomstotelijke vrijheid van het individu en de onderlinge solidariteit symboliseren.

De met pamfletten bedekte straten brengen niet alleen hulde aan het Brussels gevoel voor humor, aan de weerspanning en aan de volharding van de Brusselaars. Ze nodigen ook uit tot een onvermoeibare zoektocht naar de vele gezichten van de stad.'

OilinWater,
Studio voor grafische vormgeving

Rond het Jaar van de Contestatie wordt tussen de lancering van het seizoen 17-18 en het einde van het jaar en communicatiecampagne opgezet.

Die wordt via verschillende kanalen gevoerd. Zo verschijnt er een brochure en komen er zowel traditionele als digitale affiches. Het logo - speciaal ontworpen door het Brussels bureau Oil in Water (dat na een projectoproep werd geselecteerd) - is zichtbaar en herkenbaar.

Het wordt in de programmatie van de verschillende partners opgenomen, zodat de evenementen in het kader van dit themajaar makkelijk terug te vinden zijn.

KALENDER 2018

	Januari	Februari	Maart	April	Mei
Brussels Stadsarchief					
Koninklijk Poppentheater Toone					
Centre Culturel Bruegel					
Les Riches-Claïres					
Museum voor Kostuum en Kant					
La montagne magique					
Museum van de Stad Brussel Broodhuis					
Les Brigittines					
Maison de la Création / Centre cult. de Bruxelles-Nord					
La Bellone					
HOPLA!					
Riolennuseum					
Le Théâtre de Poche					
KVS					
Cité Culture					
CENTRALE					
Théâtre Royal du Parc					
NUIT BLANCHE					
Théâtre Royal les Cœurs de Bois					

Juni		Juli		Augustus		September		Oktober		November		December	
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■
■													
	■	■	■	■	■	■		■	■				
■	■												
■													
■													
■	■	■	■	■	■	■	■	■	■	■			
■													
						■	■	■	■	■	■	■	■
							■						
							■	■	■	■	■	■	■
							■	■	■				
								■					
								■	■	■	■		

CONTACTEN

Brussels Stadsarchief

Huidevettersstraat 65, 1000 Brussel
02 279 53 20
frederic.bocquet@brucity.be
www.archief.brussel.be

Théâtre Royal de Toone

Grasmarkt 66, 1000 Brussel
02 511 71 37
woltje@skynet.be
www.toone.be

Centre culturel Bruegel

Vossenstraat 1F, 1000 Brussel
02 503 42 68
christine.rigaux@cbruegel.be
www.cbruegel.be

Les Riches-Claires

Rijke Klarenstraat 24, 1000 Brussel
02 548 25 80
ericdestaercke@lesrichesclaires.be
www.lesrichesclaires.be

Museum voor Kostuum en Kant

Violetstraat 12, 1000 Brussel
02 213 44 50
caroline.esgain@brucity.be
www.costumeandlacemuseum.brussels

La montagne magique

Broekstraat 57, 1000 Brussel
02 210 15 90
cali.kroonen@montagnemagique.be
www.lamontagnemagique.be

Museum van de Stad Brussel / Broodhuis

Grote Markt, 1000 Brussel
02 279 43 50
isabelle.douillet@brucity.be
www.brusselscitymuseum.brussels

Les Brigittines

Akarovaplein 1, 1000 Brussel
02 213 86 10
p.bonte@brigittines.be
www.brigittines.be

Maison de la Création – Centre culturel de Bruxelles Nord

Bockstaelplein, 1020 Brussel (oud gemeentehuis)
Kerkeveldstraat, 1020 Brussel (oud station)
Sint-Nikolaasplein, 1120 Brussel (oud kerk)
02 424 16 00
jy@maisondelacreation.org
www.maisondelacreation.org

La Bellone

Vlaamsesteenweg 46, 1000 Brussel
02 513 33 33
mylene.lauzon@bellone.be
www.bellone.be

HOPLA!

Stadcentrum, Laeken & Neder-Over-Heembeek
02 279 64 14
fabien.resimont@brucity.be
www.hopla.brussels

Musée des Égouts

Octrooipaviljoen - Anderlechtsepoort, 1000 Brussel
02 279 43 83
aude.hendrick@brucity.be
www.sewersmuseum.brussels

Théâtre de Poche

Gymnasiumweg 1A, 1000 Brussel
02 649 17 27
direction@poche.be
www.poche.be

PERSCONTACTEN

KVS

Arduinkaai 7, 1000 Brussel
02 210 11 00
michael.decock@kvs.be
www.kvs.be

Cité Culture

Robijndreef, 1020 Brussel
02 479 84 99
gerard@citeculture.be
www.citeculture.be

La CENTRALE

Sint-Katelijneplein 44, 1000 Brussel
02 279 48 50
carine.fol@brucity.be
www.centrale.brussels

Théâtre Royal du Parc

Wetstraat 3, 1000 Brussel
02 505 30 30
thdebroux@theatreduparc.be
www.theatreduparc.be

NUIT BLANCHE

Reizend
02 279 64 21
nancy.galant@brucity.be
www.nuitblanche.brussels

Théâtre Royal Les Cœurs de Bois

Hubert Stiernetstraat 2-4, 1020 Brussel
0491 36 81 93
theatre@lescoeursdebois.be
www.lescoeursdebois.be

Dienst Cultuur van de Stad Brussel

Anne-Sophie Van Neste
anne-sophie.vanneste@brucity.be
T. +32 (0)475 826 741

Schepenamt van Cultuur van de Stad Brussel

Audrey Poels
audrey.poels@brucity.be
T. +32 (0)485 570 998

